

ÎNCHEIERE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul Tamara Chișca-Doneva
Judecătorii Ion Druță, Galina Stratulat

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Odainic Svetlana, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Odainic Anatolie împotriva Svetlanei Odainic cu privire la revocarea contractului de donație și restituirea bunului donat, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Odainic Anatolie, casată hotărârea Judecătoriei Botanica municipiul Chișinău din 29 iulie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a t ă

La 07 august 2014 Odainic Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Odainic cu privire la cu privire la revocarea contractului de donație și restituirea bunului donat.

În motivarea acțiunii a invocat că, în baza contractului de donație nr. 4681 din 16 septembrie 2009 a donat Svetlanei Odainic 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. 60 din str. Zelinski 44 mun. Chișinău.

Sușține că întreg imobilul î-i aparținea cu drept de proprietate personală, pe care l-a dobândit pînă la înregistrarea căsătoriei cu pîrîta.

După perfectarea contractului de donație însă Odainic Svetlana și-a schimbat atitudinea față de reclamant, iar din aprilie 2014 a manifestat un comportament neadecvat pentru o soție, din care considerente a fost forțat să plece din apartament, iar pîrîta a rămas să locuiască în imobil cu concubinul său.

Prin prezenta acțiune reclamantul invocă revocarea donației prin prisma art. 835 Cod civil, care stabilește că donația poate fi revocată dacă donatarul a atentat la viața donatorului sau a unei rude apropiate a acestuia, dacă se face vinovat de o altă faptă ilicită față de donator sau față de o rudă apropiată a acestuia, situații care atestă o ingraturdine gravă sau dacă refuză fără motive întemeiate să acorde donatorului întreținerea datorată.

Fiind un contract unilateral, contractul de donație pur gratuită nu generează obligații în sarcina donatarului, ci numai o îndatorire legală, numită „de recunoștință”. Mărind patrimoniul donatarului din contul patrimoniului său cu titlu gratuit, donatorul este în drept să aștepte din partea donatarului dacă nu o recunoștință, atunci cel puțin loialitate, manifestată prin abținerea de la săvîrșirea unor fapte necorespunzătoare față de donator. Articolul comentat instituie dreptul donatorului de a revoca donația pentru

ingratitude, adică în cazul lipsei de recunoștință manifestată de donatar pentru gratificarea îndeplinită prin intermediul contractului de donație.

Alin.1 stabilește expres și exhaustiv temeiurile de revocarea a donației pentru ingratitude.

Revocarea donației pentru ingratitude reprezintă comiterea de către donatar a altor fapte ilicite față de donator sau rudele apropiate ale acestuia, care atestă o ingratitude gravă. Aici se încadrează oricare faptă ilicită, manifestată în forma de agresiuni la sănătatea sau integritatea corporală, injurii, insulte, jigniri făcute în adresa donatorului sau a rudelor sale menționate și care dă dovadă de o ingratitude gravă. Deoarece legea nu menționează exhaustiv faptele ilicite care denotă o ingratitude gravă, aprecierea acestora va fi făcută de instanța de judecată.

Un alt temei de revocare a donației pentru ingratitude prevăzut de lege reprezintă refuzul nemotivat al donatarului de a oferi donatorului întreținerea datorată. Pentru a putea aplica norma respectivă, contractul de donație nu trebuie să conțină obligația donatarului de întreținere, or în acest caz suntem în prezența contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață (art. 839-846) sau a contractului de rentă, cu plata rentei în natură (art.847).

Alin.2 al articolului comentat se referă la consecințele juridice ale revocării donației pentru ingratitude, lăsând la discreția donatorului de a cere restituirea bunului donat sau a contravalorii acestuia. Revocarea pentru ingratitude este recunoscută ca o restituire a darului cu caracter de sancțiune civilă și nu o rezoluțiune a contractului, ca în cazul revocării donației condiționate (art.834). În relațiile dintre părțile contractului de donație revocarea pentru ingratitude produce un efect retroactiv. Donația se consideră a nu fi existat și din acest considerent donatarul este obligat să restituie bunul donat. Deoarece revocarea donației pentru ingratitude reprezintă o sancțiune personală împotriva donatarului, aceasta (revocarea) nu va produce efecte asupra drepturilor terților.

Termenul de prescripție pentru revocarea donației pentru ingratitude este stabilit de 1 an din momentul când donatorul a aflat despre comiterea faptei ilicite care reprezintă temei de revocare. În cazurile când donatarul a comis în mod succesiv mai multe fapte ilicite pentru care se poate cere revocarea donației, calcularea termenului se va face din momentul când donatorul a aflat despre ultima.

Alin. 4 stabilește cercul de persoane de la care se poate de revocat și care pot cere revocarea donației pentru ingratitude. Acțiunea în revocare este o acțiune strict personală, or doar donatorul este în drept să aprecieze ingratitudea donatarului și să-l ierte pentru fapta comisă. Pornind de la aceasta, doar donatorul este în drept de a cere revocarea donației pentru ingratitude.

Deoarece revocarea donației pentru ingratitude reprezintă o sancțiune civilă, ea poate fi aplicată doar persoanei vinovate de săvârșirea ei, iar moștenitorilor nu li se poate imputa vina donatarului.

Cere Odainic Anatolie revocarea contractului de donație nr. 4681 din 16 septembrie 2009 încheiat cu Svetlana Odainic, restituirea de către pîrîtă a bunului donat și anume a 1/2 cotă-parte din apartamentul nr.60 din str. Zelinski 44 mun. Chișinău, radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a Svetlanei Odainic asupra 1/2 cotă-parte din apartamentul litigios.

Prin hotărîrea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău din 29 iulie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, a fost admis apelul apel declarat de Odainic Anatolie, casată integral hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 29 iulie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost admisă, a fost revocat contractul de donație nr.4681 din 16 septembrie 2009 prin care Odainic Anatolie a donat lui Odainic Svetlana 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. 60 din str. Zelinski 44 mun. Chișinău.

La 19 februarie 2016 Odainic Svetlana a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii sau restituirea pricinii spre rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat legea care trebuia aplicată, a interpretat în mod eronat normele de drept material.

Conform art.835 Cod civil, revocarea donației poate avea loc numai în cazul când acțiunile nemijlocite a donatarului sunt contrare legii și sunt îndreptate împotriva donatorului nemijlocit sau față de o apropiată a lui și toate acestea atestă o ingraturine gravă. Chiar dacă faptele ilicite, care denotă ingraturinea gravă, ține de aprecierea instanței, totuși aceste fapte trebuie să fie determinate de niște acțiuni, inacțiuni, legate de subiecți concreți, donatar, donator, rudă apropiată, care pot și trebuie invocate și dovedite în cadrul dezbaterilor judiciare.

Instanța de apel eronat a apreciat faptul că divorțul constituie acțiune ilicită împotriva donatarului în sensul art.835 Cod civil, iar ca urmare l-a reținut drept temei de revocare a contractului de donație.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a invocat ca temei de revocare a contractului de donație și certurile, injuriile, insultele și jignirile dintre Odainic Anatolie și Odainic Svetlana. Or, declarațiile martorului Surcova Eugenia, care este și sora intimatului, nu pot fi puse la baza emiterii deciziei, în situația în care aceasta este nemijlocit cointereseată în soluționarea pozitivă a litigiului dat. Ba mai mult, argumentele ei nu au fost confirmate și prin alte probe pertinente.

Așa dar, instanța de apel nu a indicat prin care acțiuni ale Svetlanei Odainic a fost manifestată ingraturinea recurente față de Odainic Anatolie.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Odainic Svetlana nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către prima instanță și instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Odainic Svetlana, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Odainic Svetlana ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e

Recursul declarat de către Odainic Svetlana se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Galina Stratulat